ශ්‍රී ලාංකීය පාසල් 21 වන සියවසේ අධ්‍යාපනය වෙත ගෙන යාම අරමුණු කර ක්‍රියාවට නඟන මානව සම්පත් සංවර්ධන වැඩසටහන

Human Resource Development Programme to take Sri Lankan Schools to 21st Century Education

සැසිය 4 (Session 4)

පුනරීක්ෂණය (Revision) / 2026 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණය ඉලක්ක කර ඉදිරිපත් කර ඇති කුළුණු පහ සහ පොදු නිපුණතා සඳහා නිර්වචන ගොඩ නැඟීම (Developing Definitions for Generic Competencies) ;

1. **පහත සඳහන් කුළුණු පහ (Five Pillars of Education Reforms) හඳුන්වා දුන් අවස්ථාව මතු කර එම කුළුණු විචාරයට ලක් කරන ආකාරය (critique) පෙන්වා දෙන්නේ කෙසේ ද?**

   I විෂයමාලා සංවර්ධනය - Curriculum Development
   II මානව සම්පත් සංවර්ධනය - Human Resource Development
   III යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය හා අධ්‍යාපන පරිපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ - Development of Infrastructure Facilities and Educational Administrative Reforms
   IV තක්සේරුව හා ඇගයීම - Assessment and Evaluation
   V මහජනතාව දැනුවත් කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය - Public Awareness and Promotion

   I **විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ** (Curriculum Reforms)
   II **වෙනසක් අවශ්‍ය නැත.**
   III **අධ්‍යාපන පරිපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ** (Educational Administrative Reforms)
   - **යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය (Development of Infrastructure Facilities),**
   - කාර්ය මණ්ඩල ඌනතා (Deficits) හා අතිරික්ත (Excesses) හඳුනාගැනීම, නැවත බෙදා හැරීම (Redistribution) හා ඌනතා පූරණය සඳහා බඳවා ගැනීම (Recruitment),
   - කාර්ය මණ්ඩල විනය පවත්වා ගැනීම (Maintenance of Staff Discipline)
   - කාර්ය මණ්ඩල කාර්ය සාධනය ඇගයීම (Staff Performance Appraisals) පාසල් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක තහවුරුව (Assuring Quality of School Education – SQA) වැනි වැඩසටහන් යටතේ හා වෙනත් ක්‍රම මඟින්,
   - කාර්ය මණ්ඩල වෘත්තීය සංවර්ධනය (Staff Professional Development)
   - කාර්ය මණ්ඩල වැටුප් (Salaries), ශුභසාධනය (Welfare), ස්ථාන මාරුවීම් (Transfers) හා විශ්‍රාමගැන්වීම් (Retirement) ආශ්‍රිත කටයුතු,
   - සැලසුම් (Plans), ලිපිගොනු හා ලේඛන (Files and Documents) හා මූල්‍ය කළමනාකරණය (Financial Management) ආශ්‍රිත කටයුතු විධිමත් කිරීම
   - වැසී යාමේ තර්ජනයට (threat of closure) ලක් ව ඇති පාසල් හඳුනාගැනීම හා පිළියම් යෙදීම,
   - අන්තර් දිස්ත්‍රික්ක හා අන්තඃ දිස්ත්‍රික්ක විෂමතා (inter district and intra district disparities) හඳුනාගැනීම හා විෂමතා ජය ගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීම.
   - අධ්‍යාපන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධති (EMIS) ගොඩ නඟා පවත්වා ගෙන යාම

IV විභාග ප්‍රතිසංස්කරණ [තක්සේරුව හා ඇගයීම - අඛණ්ඩ, සම්භවන, සම්පිණ්ඩිත (Assessment and Evaluation – Continuous, Formative and Summative) විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණවල කොටසක් බැවින්]

V වෙනසක් අවශ්‍ය නැත.

2. පොදු නිපුණතා (Generic Competencies) යනු මොනවා ද?
උගන්වන විෂයයෙන් ස්වායත්ත (independent), එම විෂයය උගන්වනු ලබන ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියෙන් මතු කර ගන්නා නිපුණතා විශේෂයකි.

පොදු නිපුණතා වගරීකරණය කර ඇත්තේ කෙසේ ද?

- සමාජ කුසලතා (Social Skills)
- පුද්ගල කුසලතා (Personal Skills)
- චින්තන කුසලතා (Thinking Skills) වශයෙන්

සහානුභූති සවන්දීම (Empathetic Listening), ව්‍යවසායකත්වය **(Entrepreneurship)** හා **තකර්ානුකූල චින්තනය (Logical Thinking)** යන සංකල්ප පොදු නිපුණතා යටතේ වගර් කර ඇත්තේ කෙසේ ද?

- සහානුභූති සවන්දීම, සමාජ කුසලතාවක් වශයෙන්
- ව්‍යවසායකත්වය, පුද්ගල කුසලතාවක් වශයෙන්
- තකර්ානුකුල චින්තනය, චින්තන කුසලතාවක් වශයෙන්

චින්තන කුසලතා වගරීකරණය තුළ **උද්ගාමී හා නිගාමී චින්තනයට** හිමි වන ස්ථානය කුමක් ද?

චින්තන කුසලතා - (නිමර්ාණශීලි චින්තනය / **විචාරශීලි චින්තනය),**

විචාරශීලි චින්තනය - (විශ්ලේෂණාත්මක චින්තනය / **තකර්ානුකූල චින්තනය**),

තකර්ානුකූල චින්තනය (උද්ගාමි චින්තනය / නිගාමි චින්තනය).

3. **සහානුභූති සවන් දීම** යන සංකල්පය ඔබ අථර්ගන්වන්නේ කෙසේ ද?
Empathetic listening is the practice of fully understanding and connecting with the speaker's emotions and perspective through attentive, compassionate and non-judgmental listening.
වෙනත් අයෙකු මනාව හඳුනාගෙන **ඔහුගේ / ඇයගේ චිත්තවේග (emotions) හා පයර්ාවලෝකය - (සමස්ත පසුබිම - perspective) සමග හොඳින් සම්බන්ධ වීම සඳහා** අවධානයෙන් යුතු ව (attentive), දයානුකම්පිත ව (compassionate), විනිශ්චයන්ට නොඑළඹී (nonjudgmental) සිදු කරන සවන් දීමේ පුරුද්දයි.

ව්‍යවසායකත්වය (Entrepreneurship) යන සංකල්පය ඔබ හඳුන්වන්නේ කෙසේ ද?
කිසියම් පුද්ගලයෙකු මුල්‍යමය වූ හෝ සමාජයීය වූ හෝ වටිනාකමක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අරමුණෙන් **නව අදහසක් පෙරදැරි කර සිදු** කරනු ලබන **අවදානම් දැරීමේ ක්‍රියාවලියකි.**

ඉහත සඳහන් පුද්ගලයා සතු විය යුතු ගුණාංග මොනවා ද?

I කුතුහලය - දැන ගැනීමේ ආශාව (curiosity)

II පරීක්ෂණ කිරීමේ කැමැත්ත (desire to experiment)

III අනුවර්තනය වීමේ හැකියාව (adaptability)

IV ඉක්මණින් ද ඵලදායිව ද තීරණ ගැනීමේ හැකියාව (decisiveness)

V ස්වයං අවබෝධය (self-awareness)

VI අවදානම් දැරීමේ හැකියාව (ability to take risks)

VII පසුබෑම් ඉවසීමේ හැකියාව (tolerance) / වැටුණ විට නැගිටීමේ හැකියාව (resilience)

VIIIනොපසුබට උත්සාහය / අත් නොහැරීම (persistence)

IX නිමර්ාණශීලී චින්තනය (creative thinking)

X දීඝර්කාලීන අවධානය (long-term focus)

11. ව්‍යවසායකත්ව සංකල්පය පාසල් සිසුන් වෙත ගෙන යාම සඳහා දැනටමත් හඳුන්වා දී තිබෙන හා යෝජනා කර තිබෙන විෂය මොනවා ද?
    - 2007 විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණය, පළමු වන **වෛකල්පික විෂය කාණ්ඩය** (Optional / Elective Subject Group) යටතේ 10-11 ශ්‍රේණිවලට හඳුන්වා දුන් **ව්‍යවසායකත්ව අධ්‍යයන** විෂයය (Entrepreneurial Studies)
    - 2023 වෂර්යේ හඳුන්වා දීමට නියමිත ව තිබූ විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණය, 6 ශ්‍රේණියේ සිසුන් වෙනුවෙන් සකස් කර තිබෙන **ව්‍යවසායකත්වය හා මූල්‍ය සාක්ෂරතාව** (Entrepreneurship and Financial Literacy) පිළිබඳ විෂයය

12. **විචාරශිලී චින්තනය (Critical Thinking)** යටතේ ඉදිරිපත් කර තිබෙන චින්තන විධි හඳුන්වා **තකර්ානුකූල චින්තනය** විස්තර කරන්නේ කෙසේ ද?
    - **චින්තන කුසලතා**
        - **නිමර්ාණශීලී චින්තනය**
        - **විචාරශීලී චින්තනය**
            - විශ්ලේෂණාත්මක චින්තනය (Analytical Thinking)
            - **තකර්ානුකූල චින්තනය** (Logical Thinking)
                - නිගාමී චින්තනය (Deductive Logic)
                  පුළුල් දෙයින් සුවිශේෂ දේ වෙත චින්තනය මෙහෙයවීම
                - උද්ගාමී චින්තනය (Inductive Logic)
                  සුවිශේෂ දෙයින් පුළුල් දේ වෙත චින්තනය මෙහෙයවීම

තකර්ානුකූල චින්තනය

Logical thinking is the ability to analyze information carefully, identify relationships between ideas, and reach reasonable conclusions based on facts and evidence rather than emotions or assumptions.

තොරතුරු ප්‍රවේශමෙන් විශ්ලේෂණය කරමින්, අදහස් අතර සම්බන්ධතා දකිමින් චිත්තවේග හා උපකල්පන මත නොව, කරුණු හා සාක්ෂි මත පිළිගත හැකි නිගමනවලට ඒමේ හැකියාවයි.

21 වන සියවසේ ජනප්‍රිය වී තිබෙන ප්‍රමිති පාදක විෂයමාලා (Standard Based Curricula) ආශ්‍රිත අරමුණු විකාශයඃ

1. විවිධ යුගවල අවශ්‍යතාවන්ට ගැලපෙන පරිදි විෂයමාලා අරමුණු හඳුන්වා දීම සඳහා යොදාගෙන ඇති විෂයමාලා ආකෘති මොනවා ද?
   - අරමුණු ආකෘතිය (Objectives Model)
   - නිපුණතා පාදක ආකෘතිය (Competency-based Model)
   - ප්‍රමිති පාදක ආකෘතිය (Standards-based Model
   - පල/නිපැයුම් පාදක ආකෘතිය (Outcomes-based Model)

2. නව සහශ්‍රකය ආරම්භ වී වසර 15ක් පමණ ගත වන අවස්ථාවේ දී පෙරට පැමිණ තිබුණ විෂයමාලා සංවර්ධන ආකෘතිය කුමක් ද?
   ප්‍රමිති පාදක ආකෘතිය Standards Based Model

3. ප්‍රමිති පාදක ආකෘතිය යොදාගෙන සකස් කර තිබූ විෂයමාලා / වැඩසටහන් මොනවා ද?
   - **මූලික විදුහල්පතිත්ව පාඨමාලාව හා උසස් විදුහල්පතිත්ව පාඨමාලාව** (Basic and Advanced Principalship Programme)
   - **පාසල් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක තහවුරුව** (School Quality Assurance) නම් වූ වැඩසටහන

4. **පාසල් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක තහවුරුව (School Quality Assurance)** ඇගයීම් ක්ෂේත්‍ර අටක් යටතේ ප්‍රමිති (Standards) / අවශ්‍යතා (Requirements) / නිර්ණායක (Criteria) / දර්ශක (Indicators) තීරණය කිරීමටත් ලකුණු ලබා දීමටත් කටයුතු කර ඇත්තේ කෙසේ ද?

   ඇගයීම් ක්ෂේත්‍රය 5 - ශිෂ්‍ය ශුභසාධනය (Student Welfare)

ප්‍රමිතිය	-	විවිධ ශුභසාධන වැඩසටහන් ඉදිරිපත් කරමින් සිසුන්ගේ මානසික හා ශාරීරික සංවර්ධනය (mental and physical development) ශක්තිමත් කරයි.
අවශ්‍යතා	-	ශිෂ්‍ය මාර්ගෝපදේශන හා උපදේශන සේවා (Guidance & Counselling Services) හඳුන්වා දීම ශිෂ්‍ය මූලික අවශ්‍යතා තහවුරු කිරීම ශිෂ්‍ය සෞඛ්‍යය හා සනීපාරක්ෂාව (Health and Hygiene) තහවුරු කිරීම **ශිෂ්‍ය ආරක්ෂාව හා රැකවරණය (Safety and Protection) තහවුරු කිරීම**
නිර්ණායක	-	ආපන ශාලාව මැනවින් පවත්වා ගෙන යාම ළමා අපචාර/අපයෝජන වළක්වා ගැනීම **ආපදා කළමනාකරණය විධිමත් ව සිදු කිරීම**
දර්ශක	-	ආපදා කළමනාකරණ කමිටු සක්‍රියව පැවතීම සිදු විය හැකි ආපදා හඳුනාගෙන තිබීම එම ආපදා යටතේ සම්බන්ධ කර ගත හැකි ආයතන හඳුනාගෙන තිබීම ආපදා දැන්වීමේ සංඥා ක්‍රමයක් ගොඩ නඟා තිබීම ආපදා පෙරහුරු පවත්වා තිබීම

ලකුණු - **ලක්ෂ්‍ය හයේ පරිමාණය**

ලකුණු සියයට 80 ට වැඩි	විශිෂ්ටයි
ලකුණු සියයට 70 - 79 අතර	ඉතා හොඳයි
ලකුණු සියයට 60 - 69 අතර	හොඳයි
ලකුණු සියයට 50 - 59 අතර	සාමාන්‍යයි
ලකුණු සියයට 40 - 49 අතර	සංවර්ධනය විය යුතුයි
ලකුණු සියයට 40ට අඩු	ඉතා ඉක්මණින් සංවර්ධනය විය යුතුයි.

5. **විදුහල්පතිත්ව පාඨමාලා යටතේ ප්‍රමිති හා දර්ශක හඳුන්වා ඇති ආකාරය**

වසම 4 (Domain 4): ගුණාත්මක ඉගෙනුම් පල

සුවිශේෂ නිපුණතා:

4.2 විෂයමාලා ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නියාමනය

4.2 ඉගැන්වීම හා ඉගෙනුම

4.3 තක්සේරු~~කරණය~~ව හා ඇගයීම (තක්සේරුව හා ඇගයීම)

4.4 ගුරු වෘත්තීය සංවර්ධනය

නිපුණතාව 4.2

ඉගෙනුම හා ඉගැන්වීම

ප්‍රමිතිය 4.2.1 ගුණාත්මක ශික්ෂණවිද්‍යාවකට (Pedagogy) ඉඩ සලසන **සඵලදායි වාතාවරණ** පාසල පුරා ගොඩනැඟී තිබේ.

ප්‍රමිතිය 4.2.2 සඵලදායි ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සියලුම ගුරුවරුන්ගේ සූදානම නිතිපතා නියාමනයට ලක් වෙයි.

ප්‍රමිතිය 4.2.3 සියලු ම පන්තිකාමරවල ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ශික්ෂණවිද්‍යාව ක්‍රියාත්මක වෙයි.

ප්‍රමිතිය 4.2.4 ශක්තිමත් ගුරු සිසු සබඳතා සියලු ම පන්තිකාමරවල දක්නට ලැබේ.

තෝරා ගත් ප්‍රමිතිය

ප්‍රමිතිය 4.2.3 සියලු ම පන්තිකාමරවල ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ශික්ෂණවිද්‍යාව ක්‍රියාත්මක වෙයි.

ප්‍රමිතිය සාක්ෂාත් කර ගන්නා මට්ටම් හඳුනා ගැනීම සඳහා තීරණය කර තිබෙන චර්යාත්මක හා භෞතික දර්ශක

(i) **සිසු කියවීම දිරි ගැන්වෙන වැඩසටහන්** පාසල සංවර්ධනය කර තිබේ.

(ii) සියලු ම ගුරුවරුන් **කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් ඔස්සේ සිදු වන සිසු ඉගෙනුම** අවධාරණය කරයි.

(iii) තම කණ්ඩායම, වෙනත් කණ්ඩායම්, බාහිර ප්‍රජාව (සමීප හා දුරස්ථ), ගුරුවරයා වැනි **විවිධ මූලාශ්‍රවලින් ඉගෙනීමේ අවස්ථා** සිසුන්ට ඇත**.**

(iv) සිසු කාර්යවල සම්පූර්ණ බව හා නිරවද්‍යතාව තහවුරු කිරීම සඳහා සියලු ම ගුරුවරුන් **සිසු වැඩ පරීක්ෂා කරයි.**

දශර්ක සාඵර්ක වූ මට්ටම් සොයා බැලීම සඳහා සකස් කර තිබෙන ලක්ෂ්‍ය තුනේ පරිමාණය (Three Point Scale)

ප්‍රදශර්නය නොවේ (Not Evident), සංවධර්නය වෙමින් පවති (Developing), සාඵර්ක ව ප්‍රදශර්නය වේ (Evident).

මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යයක් නැති පරිමාණයක් වෙත යාම වැදගත්වන්නේ ඇයි?

පැහැදිලි විනිශ්චයක් ලබා දීමෙන් වැළකී සිටීමේ ප්‍රවණතාව ඉවත් කිරීමට

වඩා ඵලදායි චතුර් ලක්ෂ්‍ය පරිමාණ (Four Point Scales)

ප්‍රදශර්නය නොවේ / ප්‍රදශර්නය වීම අරඹා ඇත / ප්‍රදශර්නය වැඩිදියුණුවෙමින් පවති /සාඵර්කව ප්‍රදශර්නය වෙයි.

ආරම්භක / සංවධර්නය වන / ඉහළ මට්ටමකට සංවධර්නය වූ / විශිෂ්ටත්වයට සපැමිණි

සිසු ඉගෙනුම ආශ්‍රිත කායර් සඳහා ප්‍රමිති පාදක ආකෘතිය යොදා ගන්නේ කෙසේ ද?

ප්‍රමිති යනු මොනවා ද?

සිසුන්ගෙන් අපේක්ෂා කරන ඉගෙනුම හඳුන්වා දෙන පැහැදිලි වගන්තියකි.

උදා: ලේඛනය යොදා ගෙන තම අදහස් පැහැදිලිව ඉදිරිපත් කරයි.

සැබෑ ජීවිතයේ ගණිත ගැටලු විසඳයි. (උදා: ගෘහස්ත අය වැය ලේඛනයක් සකස් කරයි. ගමනක් සඳහා ගත වන කාලය තීරණය කරයි. ස්ථාවර තැන්පතුවක් ආශ්‍රිත මාසික පොළිය ගණනය කරයි.)

ශාක ආහාර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය පදනම් කර ගනිමින් විද්‍යාත්මක විමශර්න කුසලතා (Scientific Inquiry Skills) ප්‍රදශර්නය කරයි. (උදා: නිරීක්ෂණය, ප්‍රශ්නකරණය, කල්පිත ගොඩ නැඟීම, පරීක්ෂණ සැලසුම් කිරීම, මිනුම් ගැනීම.

ප්‍රමිති අපට ඉදිරිපත් කරන කාරණා:

ඉගෙනුම්ලාභීන් දැනගත යුතු දේ, ඉගෙනුම්ලාභීන්ට කළ හැකි දේ හා ඉගෙනුම්ලාභීන්ගෙන් අපේක්ෂා කරන කායර් සාධන මට්ටම

මිනුමට ලක් කළ හැකි ඉගෙනුම් පල

ප්‍රමිතිය ලිඛිත ඉංග්‍රිසි බසින් සිසුන් අදහස් ඵලදායි ව සන්නිවේදනය කරයි.

නිණර්ායක දශර්ක

ව්‍යාකරණ නිවැරදිව භාවිත කරයි.

Specify criteria and indicators in relation to a standard selected from school education

Example of a Standard, Criteria, and Indicators in School Education

Selected Standard

Students communicate ideas effectively in written English.

Criteria and Indicators

Criteria	Indicators
Uses correct grammar	Writes sentences with correct tense නිවැරදි කාල භාවිතය, subject–verb agreement උක්ත ආඛ්‍යාත ගැලපීම, and punctuation හා විරාම ලකුණු භාවිත කරමින් වාක්‍ය ලියයි.
Organizes ideas logically	Presents introduction, body මූලික කොටස, and conclusion in proper order
Uses appropriate vocabulary සුදුසු පද භාවිත කරයි.	Selects suitable words according to the topic and audience මාතෘකාවට හා ප්‍රේක්ෂකයින්ට ගැලපෙන වචන භාවිත කරයි.
Writes clearly and coherently තාකර්කව	Ideas are connected smoothly using linking words සම්බන්ධක පද - කෙසේ වෙතත්
Completes the task according to instructions උපදෙස්වලට අනුව කායර්ය සම්පූණර් කරයි.	Follows word limit, topic, and format correctly වචන සීමාව, මාතෘකාව හා ආකෘතිය නිවැරදිව අනුගමනය කරයි.

Explanation

- Criteria are the qualities or aspects used to judge performance.
- Indicators are observable and measurable signs showing whether the criteria have been achieved.

කායර් සාධනය මිනුමට ලක් කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ගතිලක්ෂණ හෝ අංග නිණර්ායක වෙයි.
දශර්ක යනු නිණර්ායත සාක්ෂාත් වී ද යන්න සොයා ගැනීම සඳහා යොදා ගන්නා නිරීක්ෂණය කළ හැකි හා මිනුමට ලක් කළ හැකි අංග වෙයි.
ප්‍රමිති පාදක ක්‍රමය නිණර්ායක හා දශර්ක සුලභව යොදා ගන්නේ ඉගෙනුම් පල පැහැදිලිව ද අඛණ්ඩව ද මිනුමට ලක් කිරීම සඳහා මේ අංග ගුරුවරුන්ට ලබා දෙන සහාය නිසයි.
This approach is commonly used in the Standards-Based Model of curriculum development because it helps teachers assess learning outcomes clearly and consistently.
Get more thorough answers with Thinking
Our latest and smartest model lets you go deeper on complex analysis, planning, and coding — now available with ChatGPT Plus.
Get Plus

Standard Selected from Science Education
Students demonstrate scientific inquiry skills in investigating environmental issues.

Criteria and Indicators

Criteria	Indicators
Identifies scientific problems correctly	States an environmental problem clearly and scientifically
Collects relevant data	Gathers information through observation, measurement, or experiments
Uses scientific methods properly	Follows correct procedures during investigations
Analyzes and interprets data	Explains results using tables, graphs, or scientific reasoning
Draws logical conclusions	Makes conclusions based on evidence collected
Demonstrates environmental responsibility	Suggests practical methods for environmental conservation

Explanation

- **Criteria** are the standards or qualities used to evaluate student performance.
- **Indicators** are observable behaviors or measurable evidence showing achievement of the criteria.

This method helps ensure alignment between:

- learning standards,
- teaching activities,
- and assessment practices in Science Education.